Projekt TAČR TK04010028

Dopady komunitní energetiky do prostředí energetických trhů a sítí

Výstup:

Návrh postupu naplňování požadavků evropské legislativy pro komunitní energetiku v rámci kontextu ČR za stavu platném k 10.1.2024

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů

Část Směrnice	**Ustanovení**	**Zákonný předpis ČR**	**Ustanovení**	**Stav transpozice a doporučení pro naplnění požadavků**
Článek 2 odst. 1	**Definice** 1) „**energie z obnovitelných zdrojů**“ se rozumí energie z obnovitelných nefosilních zdrojů, totiž energie větrná, energie slunečního záření (termální a fotovoltaická), geotermální, energie okolního prostředí, energie z přílivu nebo vln a jiná energie z oceánů, energie vody, energie biomasy, energie skládkového plynu, energie kalového plynu z čistíren odpadních vod a energie bioplynu;	Zákon č. 165/2012 Sb. o podporovaných zdrojích energie	§ 2 Základní pojmy a) obnovitelnými zdroji obnovitelné nefosilní zdroje energie, jimiž jsou energie větru, energie slunečního záření (termální a fotovoltaická), geotermální energie, energie okolního prostředí, energie z přílivu nebo vln a jiná energie z oceánů, energie vody, energie biomasy a paliv z ní vyráběných, energie skládkového plynu, energie kalového plynu z čistíren odpadních vod a energie bioplynu,	Plná transpozice, v účinnosti.
Článek 2 odst. 14	14) „**samospotřebitelem elektřiny z obnovitelných zdrojů**“ konečný zákazník provozující zařízení ve vlastních prostorách umístěných ve vymezených hranicích nebo, pokud to členský stát povolí, v jiných prostorách, který vyrábí elektřinu z obnovitelných zdrojů pro svou vlastní spotřebu a který může ukládat nebo prodávat elektřinu z obnovitelných zdrojů, kterou sám vyrobil, za předpokladu, že u samospotřebitelů elektřiny z	-	-	Plně transponováno, v účinnosti. Ačkoli česká legislativa nepracuje s pojmem samospotřebitel, podle § 23 Zákona 458 / 2000 Sb. mohou výrobci elektřiny ukládat a spotřebovávat elektřinu z OZE jak ve vlastních prostorách, tak ji prodávat nebo využít ke sdílení do jiných svých odběrných míst nebo jinému zákazníkovi.

	obnovitelných zdrojů, kteří nejsou domácnostmi, uvedené činnosti nepředstavují jejich hlavní obchodní nebo profesní činnost;			
Článek 2 odst. 15	15) „**společně jednajícími samospotřebiteli elektřiny z obnovitelných zdrojů**“ skupina alespoň dvou společně jednajících samospotřebitelů elektřiny z obnovitelných zdrojů ve smyslu bodu 14, kteří se nacházejí ve stejné budově či objektu s více bytovými jednotkami;	408/2015 Sb. Vyhláška o Pravidlech trhu s elektřinou	§16a, čl. (7) - příznak vůdčí odběrné místo, čl. (8) – příznak přidružené odběrné místo, §16b – postup registrace příznaků, stanovení předávacího klíče	Částečně transponováno. Není transponována definice společně jednajících samospotřebitelů. Vyhláška o pravidlech trhu s elektřinu nicméně de facto umožňuje jednání odpovídající společně jednajícím samospotřebitelům a to v bytových domech, kdy mají samospotřebitelé připojení na jedno HDV v bytovém domě se stejným místem připojení. Nad rámec Vyhlášky 408/2015 Sb. netransponováno. Doporučení: Do novely Energetického zákona doplnit definici společně jednajících samospotřebitelů v rámci jedné budovy podle požadavků Směrnice a umožnit jim sdílení elektřiny ve stejné budově, zejm. v bytových domech bez ohledu na umístění odběrných a předávacích míst samospotřebitelů na jednom HDV a bez nutnosti zakládat energetické společenství.
Článek 2 odst. 16	16) „**společenstvím pro obnovitelné zdroje**“ právní subjekt: a) který je v souladu s platným	Zákon 458 / 2000 Sb.	§20b (2) Společenstvím pro obnovitelné zdroje se rozumí právnická osoba,	Plně transponováno.

	vnitrostátním právem založen na otevřené a dobrovolné účasti, je samostatný a je účinně kontrolován podílníky nebo členy, kteří se nacházejí v blízkosti projektů energie z obnovitelných zdrojů vlastněných a vybudovaných tímto právním subjektem; b) jehož podílníky nebo členy jsou fyzické osoby, malé a střední podniky nebo místní orgány, včetně obcí; c) jehož hlavním účelem není vytváření zisku, ale poskytování environmentálních, hospodářských nebo sociálních společenských přínosů svým podílníkům nebo členům anebo místním oblastem, kde provozuje svou činnost;		a) která je založena na dobrovolné a otevřené účasti a je účinně kontrolována členy, kteří se nacházejí v blízkosti energetických zařízení provozovaných touto právnickou osobou, b) jejímiž členy jsou fyzické osoby, malé a střední podniky, územní samosprávné celky nebo právnické osoby zřizované nebo ovládané územními samosprávnými celky, c) jejímž hlavním účelem není vytvářet zisk, ale poskytovat environmentální, hospodářské nebo sociální přínosy svým členům nebo územím, kde provozuje svou činnost, a d) která je založena za účelem výroby energie z obnovitelných zdrojů, jejím sdílení, případně také k výkonu dalších oprávnění v souladu s tímto zákonem.	
Článek 18 odst. 6	6. Členské státy, ve vhodných případech za účasti místních a regionálních orgánů, **vypracují vhodné informační, osvětové, poradenské nebo školicí programy s cílem informovat občany o tom, jak mají uplatňovat svá práva aktivních zákazníků**, a o přínosech a účelnosti, včetně technických a finančních aspektů, rozvoje a využívání energie z obnovitelných zdrojů, a to i prostřednictvím samospotřeby elektřiny z obnovitelných zdrojů **nebo v rámci společenství pro obnovitelné zdroje**.	Nerele-vantní	Nerelevantní.	Částečně transponováno. Informační, osvětové, poradenské a školicí programy nabízí střediska EKIS s podporou z programu MPO Efekt, Energetičtí koordinátoři Místních akčních skupin, krajské energetické agentury, pracoviště Státního fondu pro životní prostředí a další. Další rozšiřování těchto služeb probíhá za podpory Národního plánu obnovy. Doporučení: Do činností výše zmiňovaných subjektů doplnit informace k aktivním zákazníků,

				samospotřebitelství a energetickým společenstvím. Vybudovat certifikované školicí programy a kapacity pro koordinátory energetických společenství. Poskytovat základní energetické poradenství na úrovni obcí s rozšířenou působností pro občany. Připravit metodické pokyny a výpočetní aplikace pro plánování a zavádění energetických společenství.
Článek 20 odst. 2	2. Členské státy tam, kde je to relevantní, vyžadují od provozovatelů přepravní soustavy a provozovatelů distribuční soustavy nacházejících se na jejich území, aby **zveřejňovali technická pravidla v souladu s článkem 8 směrnice 2009/73/ES, zejména pokud jde o pravidla pro připojení k soustavě** zahrnující požadavky na kvalitu plynu, jeho odorizaci a tlak. Členské státy od provozovatelů přepravní soustavy a provozovatelů distribuční soustavy rovněž vyžadují, aby zveřejnili sazby za připojení pro plyn z obnovitelných zdrojů založené na objektivních, transparentních a nediskriminačních kritériích.	Energetický zákon 458 / 2000 Sb. Vyhláška č. 16/2016 Sb. Vyhláška o podmínkách připojení k elektrizační soustavě	§ 25, čl. 10, písmena a), g), k)	Plně transponováno. Nastavení pravidel pro připojení do soustavy a jejich zveřejnění jsou povinnosti stanovené provozovatelům distribučních soustavy v Zákoně 458 / 2000 Sb. a jsou zveřejňována formou Pravidel provozování distribuční soustavy (PPDS). Novelizovaný zákon zároveň ukládá distributorům povinnost zveřejňovat dostupné kapacity připojení na úrovni VN i NN.
Článek 21 odst. 1	**Samospotřebitelé elektřiny z obnovitelných zdrojů**	-	-	Transponováno, viz výše Článek 2 odst. 14.

	1. Členské státy zajistí, aby spotřebitelé byli oprávněni stát se samospotřebiteli elektřiny z obnovitelných zdrojů za podmínek stanovených v tomto článku.			
Článek 21 odst. 2	2. Členské státy zajistí, aby byli **samospotřebitelé elektřiny z obnovitelných zdrojů, individuálně nebo prostřednictvím agregátorů, oprávněni**: a) vyrábět elektřinu z obnovitelných zdrojů, včetně výroby pro vlastní spotřebu, skladovat a prodávat svou přebytečnou produkci elektřiny z obnovitelných zdrojů, a to i prostřednictvím smluv o nákupu elektřiny z obnovitelných zdrojů, dodavatelů elektřiny a ujednání o přímém obchodování, aniž by se na ně vztahovaly: i) diskriminační nebo nepřiměřené postupy a poplatky a síťové poplatky neodrážející náklady v souvislosti s elektřinou, kterou z distribuční soustavy odebírají nebo do ní dodávají; ii) diskriminační nebo nepřiměřené postupy a jakékoli poplatky nebo platby v souvislosti s elektřinou z obnovitelných zdrojů, kterou sami vyrobili a která zůstává v jejich prostorách; b) instalovat a provozovat systémy skladování elektřiny v kombinaci se zařízeními na výrobu elektřiny z	Zákon 458 / 2000 Sb. Vyhláška o pravidlech trhu s elektřinou 408/2015 Sb.	§ 23 § 16a, čl. (7) - příznak vůdčí odběrné místo, čl. (8) – příznak přidružené odběrné místo, § 16b – postup registrace příznaků, stanovení předávacího klíče	Transponováno s omezením. Samospotřebitel je transponován do české legislativy v rámci práv výrobce elektřiny, ti jsou oprávněny provádět veškeré činnosti podle písmen a), b), c) a d). Výrobci mohou využít vyrobenou energii ke spotřebě v jiném odběrném místě za využití veřejné distribuční soustavy. Jsou ale omezeni na sdílení do max. 10 dalších odběrných míst. Výrobci mohou v souladu s písm. d) článku 21 odst. 2 Směrnice využít režimy podpory dle Zákona o podporovaných zdrojích energie, rozsah režimů podpory je nicméně značně omezený a například v oblasti fotovoltaických zdrojů není zaveden žádný režim provozní podpory. K dispozici je investiční podpora ve formě dotačních programů. V dotační oblasti nicméně dochází k omezování podpory pro instalace fotovoltaik s přetoky do sítě. To je pro využití těchto zdrojů pro sdílení nevhodné, sdílení lze realizovat jedině při využití distribuční soustavy.

	obnovitelných zdrojů pro samospotřebu, aniž by se na ně vztahovaly jakékoli dvojí poplatky, včetně síťových poplatků, za uskladněnou elektřinu, která zůstává v jejich prostorách; c) zachovat si práva a povinnosti jako koneční spotřebitelé; d) obdržet odměnu, a to případně i prostřednictvím režimů podpory, za elektřinu z obnovitelných zdrojů, kterou sami vyrobili a kterou dodávají do distribuční soustavy, jež odráží tržní hodnotu této elektřiny a jež může zohlednit její dlouhodobou hodnotu pro distribuční soustavu, životní prostředí a společnosti.			Doporučení: V prováděcím nařízení vlády k Zákonu o podporovaných zdrojích určit výši zeleného bonusu a aukcí pro všechny druhy obnovitelných zdrojů.
Článek 21 odst. 4	4. Členské státy zajistí, aby **samospotřebitelé elektřiny z obnovitelných zdrojů nacházející se v téže budově, včetně budov s více bytovými jednotkami, byli oprávněni se společně zapojit do činností stanovených v odstavci 2** a bylo jim umožněno sdílet energii z obnovitelných zdrojů vyrobenou v jejich prostorách nebo v prostorách mezi nimi, aniž jsou dotčeny síťové a jiné příslušné poplatky, odvody a daně vztahující se na každého dotčeného samospotřebitele elektřiny z obnovitelných zdrojů. Členské státy mohou rozlišovat mezi jednotlivými samospotřebiteli elektřiny z	408/2015 Sb. Vyhláška o Pravidlech trhu s elektřinou	§16a, čl. (7) - příznak vůdčí odběrné místo, čl. (8) – příznak přidružené odběrné místo, §16b – postup registrace příznaků, stanovení předávacího klíče	Částečně transponováno. Není transponována definice společně jednajících samospotřebitelů. Vyhláška o pravidlech trhu s elektřinu nicméně de facto umožňuje jednání odpovídající společně jednajícím samospotřebitelům a to v bytových domech, kdy mají samospotřebitelé připojení na jedno HDV v bytovém domě se stejným místem připojení. Nad rámec Vyhlášky 408/2015 Sb. netransponováno. Doporučení: Do novely Energetického

	obnovitelných zdrojů a společně jednajícími samospotřebiteli elektřiny z obnovitelných zdrojů. Jakékoli takové rozlišení musí být přiměřené a řádně odůvodněné.			zákona doplnit definici samospotřebitele podle požadavků Směrnice a umožnit sdílení elektřiny v bytových domech bez ohledu na umístění odběrných a předávacích míst samospotřebitelů na jednom HDV.
Článek 21 odst. 5	5. Zařízení samospotřebitele elektřiny z obnovitelných zdrojů může vlastnit nebo spravovat třetí strana, pokud jde o instalaci, provoz, včetně měření, a údržbu, za předpokladu, že se na tuto třetí stranu i nadále vztahují pokyny pro samospotřebitele elektřiny z obnovitelných zdrojů. Třetí strana samotná není považována za samospotřebitele elektřiny z obnovitelných zdrojů.	-	-	Netransponováno. Doporučení na transpozici samospotřebitele výše, dále nutné doplnit o možnost vlastnictví a správy zařízení třetími stranami.
Článek 21 odst. 6	6. Členské státy **zavedou rámec umožňující podporovat a usnadňovat rozvoj samospotřeby elektřiny z obnovitelných zdrojů na základě posouzení stávajícího potenciálu a neodůvodněných překážek samospotřeby elektřiny z obnovitelných zdrojů na svých územích a ve svých elektrizačních soustavách.** Tento rámec musí mimo jiné: a) řešit otázku přístupnosti samospotřeby elektřiny z obnovitelných zdrojů pro všechny konečné zákazníky, včetně zákazníků v nízkopříjmových nebo zranitelných domácnostech;	-	-	Částečně transponováno. Základní rámec je položen v energetickém zákoně, nicméně není zavedeno žádné posuzování potenciálu a neodůvodněných překážek samospotřeby. Pro řešení tohoto ustanovení je nutná komplexní změna jak zákonných podmínek, tak exekutivních rozhodnutí, dotačních titulů a tarifní struktury. Doporučení: V novele Energetického zákona uložit Energetickému regulačnímu úřadu

	b) řešit otázku neodůvodněných překážek pro financování projektů na trhu a opatření k usnadnění přístupu k financování; c) řešit otázky jiných neodůvodněných regulačních překážek bránících samospotřebě elektřiny z obnovitelných zdrojů, a to i pro nájemce; d) řešit otázky pobídek pro majitele budov, aby vytvářeli příležitosti k samospotřebě elektřiny z obnovitelných zdrojů, včetně příležitostí pro nájemce; e) udělit samospotřebitelům elektřiny z obnovitelných zdrojů, kterou sami vyrobili a dodávají do distribuční soustavy, nediskriminační přístup k relevantním stávajícím režimům podpory, jakož i ke všem segmentům trhů s elektřinou; f) zajistit, aby se samospotřebitelé elektřiny z obnovitelných zdrojů odpovídajícím a vyváženým způsobem podíleli na sdílení celkových nákladů na soustavu, je-li elektřina dodávána do distribuční soustavy. Členské státy zahrnou souhrn politik a opatření tohoto rámce a posouzení jejich provádění do svých integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a do navazujících zpráv o pokroku podle nařízení (EU) 2018/1999.			povinnost vypracovat a pravidelně aktualizovat posouzení stávajícího potenciálu a neodůvodněných překážek samospotřeby elektřiny z obnovitelných zdrojů na území ČR včetně doporučení pro jejich odstranění. Stanovit přesný výklad povinnosti PDS dle § 25 ods. 1 a) zajišťovat rozvoj distribuční soustavy ve smyslu povinností zajistit omezený počet případů, kdy nebylo možné připojit zdroj do soustavy z důvodu nedostatečné kapacity soustavy. Připravit podmínky programu Nová zelená úsporám Light pro nízkopříjmové domácnosti tak, aby se mohly stát samospotřebiteli elektřiny. Pro všechny domácnosti připravit předfinancování dotace na OZE z programu Nová zelená úsporám s využitím prostředků Národního plánu obnovy bez ohledu na souběžné snížení energetické náročnosti vytápění objektu. Výsledek posouzení a vyplývající opatření zařadit do Národního energeticko klimatického plánu, Státní energetické koncepce a Národního akčního plánu Smart Grids.

				Urychleně začít pracovat na implementaci novelizované Směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a stanovit podmínky pro minimální podíl obnovitelných zdrojů pro posílení příležitosti k samospotřebě elektřiny z obnovitelných zdrojů a vytvořit stabilní prání rámec pro příležitosti pro nájemce. Provést reformu tarifní struktury služeb distribuční soustavy tak, aby náklady na využití distribuční sítě ze strany jednotlivých zákazníků a zdrojů, včetně samospotřebitelů a energetických společenství, odpovídaly míře jejich podílu na zatížení distribuční soustavy. Zejména je nutné zohlednit dopady lokálního sdílení elektřiny a nastavit vhodné tarify pro lokální sdílení např. po vzoru Rakouska.
Článek 22 odst. 1	**Společenství pro obnovitelné zdroje** 1. **Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci, a zejména domácnosti, byli oprávněni zapojovat se do společenství pro obnovitelné zdroje** a přitom si zachovali svá práva či povinnosti jako koneční zákazníci, aniž by se na ně vztahovaly neodůvodněné nebo diskriminační podmínky nebo postupy, které by bránily jejich účasti ve společenství pro obnovitelné zdroje, za	Zákon 458 / 2000 Sb. ve znění od 1.1.2024	§ 20b	Plně transponováno.

	podmínky, že v případě soukromých podniků taková účast nepředstavuje jejich hlavní obchodní nebo profesní činnost.			
Článek 22 odst. 2	2. **Členské státy zajistí, aby společenství pro obnovitelné zdroje byla oprávněna:** **a) vyrábět, spotřebovávat, skladovat a prodávat energii z obnovitelných zdrojů**, mimo jiné i prostřednictvím smluv o nákupu elektřiny z obnovitelných zdrojů; **b) sdílet ve svém rámci energii z obnovitelných zdrojů**, která je vyrobena výrobními jednotkami vlastněnými tímto společenstvím, při splnění ostatních požadavků stanovených v tomto článku a při zachování práv a povinností členů společenství pro obnovitelné zdroje jako zákazníků; **c) vstupovat** bez diskriminace **na všechny vhodné trhy s elektřinou** jak přímo, tak prostřednictvím agregace.	Zákon 458 / 2000 Sb. ve znění od 1.1.2024	§ 20i	Plně transponováno. Přímo není ošetřeno ustanovení odst. c) vstupovat na trhy s elektřinou prostřednictvím agregace. Umožnění agregace je výhodné zejména pro agregování výkonu jednotlivých obnovitelných zdrojů do virtuálních elektráren poskytujících stabilní výkon a pro poskytování služeb výkonové rovnováhy. Nicméně další novela energetického zákona, tzv. Lex OZE III již bsahuje definici agregátora a podmínky jeho provozu.
Článek 22 odst. 3	3. **Členské státy vyhodnotí stávající překážky a potenciál rozvoje společenství pro obnovitelné zdroje** na svém území.	-	-	Netransponováno. Doporučení: Energetickému regulačnímu úřadu uložit povinnost provádět pravidelné vyhodnocení překážek a potenciálu rozvoje SPOZE a vydávat zprávy s výsledky.
Článek 22 odst.	4. **Členské státy zavedou rámec umožňující podporovat a usnadňovat**	-	-	Částečně transponováno.

4	**rozvoj společenství pro obnovitelné zdroje.** Tento rámec zajišťuje především, aby: a) byly odstraněny neodůvodněné regulační a administrativní překážky omezující společenství pro obnovitelné zdroje; b) se na společenství pro obnovitelné zdroje, která dodávají energii nebo poskytují služby agregace či jiné obchodní energetické služby, vztahovaly příslušné předpisy pro tyto činnosti; c) příslušný provozovatel distribuční soustavy spolupracoval se společenstvími pro obnovitelné zdroje za účelem usnadnění přenosu energie v rámci těchto společenství; d) se na společenství pro obnovitelné zdroje vztahovaly spravedlivé, přiměřené a transparentní postupy, včetně postupů pro registraci a udělování licencí, a síťové poplatky odrážející náklady, jakož i příslušné poplatky, odvody a daně, čímž se zajistí, aby tato společenství přiměřeným a vyváženým způsobem přispívala ke sdílení celkových nákladů na systém v souladu s transparentní analýzou nákladů a přínosů distribuovaných zdrojů energie vypracovanou příslušnými orgány členských států; e) společenství pro obnovitelné zdroje			Energetický zákon zavádí rámec pro rozvoj společenství pro obnovitelné zdroje, nicméně nepokrývá plně všechny části tohoto článku. Neodůvodněně omezuje možnost sdílení v SPOZE regionálně na území 3 ORP a 1000 odběrných míst. Zákona neukládá povinnost provozovatelů distribuční soustavy spolupracovat se SPOZE pro usnadnění přenosu energie. Nejsou stanoveny podpůrné programy, zajišťující účast ve společenstvích pro obnovitelné zdroje dostupnou pro spotřebitele v nízkopříjmových nebo zranitelných domácnostech vyjma případů v bytových domech v programu NZÚ – BD. Doporučení: Uložit Energetickému regulačnímu úřadu povinnost vypracovat a pravidelně aktualizovat posouzení stávajícího potenciálu a neodůvodněných překážek samospotřeby elektřiny z obnovitelných zdrojů na území ČR včetně pravidelné evaluace. Stanovit přesný výklad povinnosti PDS dle § 25 ods. 1 a) zajišťovat rozvoj distribuční

	podléhala nediskriminačnímu zacházení s ohledem na své činnosti, práva a povinnosti jako konečných zákazníků, výrobců, dodavatelů, provozovatelů distribučních soustav nebo jiných účastníků trhu; f) účast ve společenstvích pro obnovitelné zdroje byla dostupná všem spotřebitelům, včetně spotřebitelů v nízkopříjmových nebo zranitelných domácnostech; g) byly k dispozici nástroje pro usnadnění přístupu k financování a k informacím; h) se veřejným orgánům dostávalo regulační podpory a podpory v oblasti budování kapacit, pokud jde o podporu a zřizování společenství pro obnovitelné zdroje a pokud jde o přímou účast těchto orgánů ve společenstvích; i) existovala pravidla k zajištění rovného a nediskriminačního zacházení se spotřebiteli, kteří se účastní společenství pro obnovitelné zdroje.			soustavy ve smyslu povinností zajistit omezený počet případů, kdy nebylo možné připojit zdroj do soustavy z důvodu nedostatečné kapacity soustavy. Připravit podmínky programu Nová zelená úsporám pro nízkopříjmové domácnosti tak, aby se mohly stát členy SPOZE a benefitovat ze sdílení elektřiny. Pro všechny domácnosti připravit předfinancování dotace na OZE a incentivy k zapojení do sdílení z programu Nová zelená úsporám s využitím prostředků Národního plánu obnovy, bez ohledu na souběžné snížení energetické náročnosti vytápění. Výsledek posouzení a vyplývající opatření zařadit do Národního energeticko klimatického plánu, Státní energetické koncepce a Národního akčního plánu Smart Grids. Urychleně začít pracovat na implementaci novelizované Směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a stanovit podmínky pro minimální podíl obnovitelných zdrojů pro posílení příležitosti k samospotřebě elektřiny z obnovitelných zdrojů a vytvořit stabilní prání rámec pro příležitosti pro nájemce.

				Provést reformu tarifní struktury služeb distribuční soustavy tak, aby náklady na využití distribuční sítě ze strany jednotlivých zákazníků a zdrojů, včetně samospotřebitelů a energetických společenství, odpovídaly míře jejich podílu na zatížení distribuční soustavy. Zejména je nutné zohlednit dopady lokálního sdílení elektřiny a nastavit vhodné tarify pro lokální sdílení např. po vzoru Rakouska.
Článek 22 odst. 5	5. Hlavní prvky podpůrného rámce uvedeného v odstavci 4 a jeho provádění musí být **součástí aktualizací integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu** členských států a zpráv o pokroku podle nařízení (EU) 2018/1999.	-	-	Zatím netransponováno. Doporučení: V aktualizaci Národního klimaticko energetického plánu je potřeba výrazně podrobněji specifikovat opatření pro rozvoj energetických společenství, jejich zákonné zakotvení, plánovaná opatření v oblasti dotací, tarifní struktuře a další. V NKEP je potřeba pro SPOZE stanovit měřitelné rozvojové cíle jako je počet SPOZE, počet připojených odběrných míst, instalovanou kapacitu OZE apod. Dále je nutní stanovit jasnou strategii s milníky a úkoly, aby se NKEP stal v oblasti komunitní energetiky skutečně plánem a ne soupisem obecných proklamací.
Článek	6. Členské státy mohou stanovit, že	Zákon	-	Energetický zákon nestanovuje omezení

22 odst. 6	společenství pro obnovitelné zdroje jsou přístupná přeshraniční účasti.	458 / 2000 Sb. ve znění od 1.1.2024		pro účast zahraničních právnických osob v energetických společenství. Vzhledem ke konstrukci sdílení však nelze využít práva na sdílení energie z OM mimo ČR.
Článek 22 odst. 7	7. Aniž jsou dotčeny články 107 a 108 Smlouvy o fungování EU, **zohlední členské státy zvláštnosti společenství pro obnovitelné zdroje při vypracovávání režimů podpory**, aby jim umožnily soutěžit o podporu za stejných podmínek jako ostatním účastníkům trhu.	-	-	Netransponováno. Doporučení: Spolu s novelizací energetického zákona novelizovat také Zákon 165/2012 Sb. o podporovaných zdrojích energie a zakotvit povinnost Vlády stanovit Nařízením vlády dle § 3, odst. 4 režimy podpory pro společenství pro obnovitelné zdroje. Dále také vypsat výzvy z dotačních programů pro energetické společenství, zejména z Modernizačního fondu, programu KomunErg. Navýšit prostředky na výzvy jako je výzva 07/2023 NPŽP z Národního plánu obnovy pro podporu Zakládání energetických společenství. Ve výzvách programu RES+ umožnit podporu zdrojů do 1 MW i pro zdroje s vysokým přetokem výkonu do sítě, aby se tyto zdroje mohly stát součástí ES. Zohlednit vznik energetických společenství s OM v bytových domech také v programu Nová zelená úsporám.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944/EU ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou

Část Směrnice	**Ustanovení**	**Zákonný předpis ČR**	**Ustanovení**	**Stav transpozice a doporučení pro naplnění požadavků**
Čl. 2	8) „aktivním zákazníkem“ konečný zákazník nebo skupina společně jednajících konečných zákazníků, kteří spotřebovávají nebo ukládají elektřinu vyrobenou ve svých vlastních prostorách umístěných ve vymezených hranicích, anebo pokud to členský stát povolí, v jiných prostorách, nebo kteří prodávají elektřinu vyrobenou z vlastních zdrojů, či se účastní programů flexibility nebo energetické účinnosti, za předpokladu, že uvedené činnosti nepředstavují jejich	Zákon 458 / 2000 Sb.	§ 23	Plně transponováno. Ačkoli česká legislativa nepracuje s pojmem aktivní zákazník, podle § 23 Zákona 458 / 2000 Sb. mohou výrobci elektřiny ukládat a spotřebovávat elektřinu z OZE jak ve vlastních prostorách, tak ji prodávat nebo využít ke sdílení do jiných svých odběrných míst nebo jinému zákazníkovi. Oproti směrnici a aktivnímu zákazníkovi je

	hlavní obchodní nebo profesionální činnost;			definice výrobce širší.
Čl. 2	11) „občanským energetickým společenstvím“ právní subjekt: a) jenž je založen na dobrovolné a otevřené účasti a je účinně kontrolován členy nebo podílníky, kteří jsou fyzickými osobami, místními orgány, včetně obcí, nebo malými podniky, b) jehož hlavním účelem není vytvářet zisk, ale poskytování environmentálních, hospodářských nebo sociálních společenských přínosů svým členům nebo podílníkům nebo místním oblastem, kde provozuje svou činnost a c) jenž může být zapojen do výroby elektřiny, včetně výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, její distribuce a dodávek, spotřeby, agregace, ukládání energie, služeb energetické účinnosti nebo služeb nabíjení elektrických vozidel nebo může svým členům či podílníkům poskytovat další energetické služby;	Zákon 458 / 2000 Sb. ve znění od 1.1.2024	§ 20b, § 20i	Plně transponováno.

Čl. 15	1. Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci byli oprávnění jednat jako **aktivní zákazníci**, aniž by se na ně vztahovaly nepřiměřené nebo diskriminační technické a administrativní požadavky, postupy a poplatky a síťové poplatky, které neodrážejí náklady; 2. Členské státy zajistí, aby: a) aktivní zákazníci byli oprávněni provozovat svou činnost buď přímo, nebo prostřednictvím agregace; b) aktivní zákazníci byli oprávněni prodávat elektřinu vyrobenou z vlastních zdrojů, a to i prostřednictvím smluv o nákupu elektřiny; c) aktivní zákazníci byli oprávněni účastnit programů flexibility a programů energetické účinnosti; d) aktivní zákazníci byli oprávněni pověřit třetí osobu správou zařízení, která jsou pro jejich činnost zapotřebí, včetně instalace, provozování, zpracování dat a údržby, aniž by třetí osoba byla považována za aktivního zákazníka; e) se na aktivní zákazníky v souladu s čl. 59 odst. 9 této směrnice a s článkem 18 nařízení (EU) 2019/943 vztahovaly transparentní a nediskriminační síťové poplatky, které odrážejí náklady a účtují	-	-	Částečně transponováno. Jakkoli aktivní zákazník není v zákoně v ČR zaveden, výrobci mohou mohou jednat podobně jako aktivní zákazníci. Není nicméně zaji Doporučení: Do novely Energetického zákona doplnit právo výrobců účastnit se programů flexibility a to bez omezení velikosti zdroje.

	se odděleně za elektřinu dodanou do sítě a za elektřinu odebranou ze sítě, čímž se zajistí, aby odpovídajícím a vyváženým způsobem přispívali ke sdílení celkových nákladů na soustavu; f) aktivní zákazníci byli finančně odpovědní za odchylky, které v rámci elektrizační soustavy způsobí; v tomto rozsahu jsou subjekty zúčtování nebo přenesou svou odpovědnost za odchylku v souladu s článkem 5 nařízení (EU) 2019/943. 3. Členské státy mohou mít ve svých vnitrostátních právních předpisech různá ustanovení vztahující se na individuální aktivní zákazníky a na společně jednající aktivní zákazníky, pod podmínkou, že se na všechny aktivní zákazníky vztahují všechna práva a povinnosti, jak jsou stanoveny v tomto článku. Jakékoli odlišné zacházení se společně jednajícími aktivními zákazníky musí být přiměřené a řádně odůvodněné. 4. Členské státy, které mají v současnosti zavedeny systémy, v jejichž rámci se neúčtuje odděleně za elektřinu dodanou do sítě a za elektřinu odebranou ze sítě, neudělí po 31. prosinci 2023 v rámci těchto systémů žádná nová práva. V každém případě zákazníci, na něž se vztahují stávající			

	systémy, musí mít vždy možnost rozhodnout se pro nový systém, v němž se poplatky za elektřinu dodanou do sítě a elektřinu odebranou ze sítě účtují odděleně, jako základ pro výpočet síťových poplatků. 5. Členské státy zajistí, aby aktivní zákazníci, kteří vlastní zařízení pro ukládání energie: a) měli právo na připojení k síti v přiměřené lhůtě od podání žádosti, pokud jsou splněny všechny nezbytné podmínky, jako je odpovědnost za odchylku a odpovídající měření; b) nepodléhali žádnému dvojímu zpoplatnění, včetně síťových poplatků, za uloženou elektřinu, která zůstává v jejich prostorách, nebo při poskytování služeb flexibility provozovatelům soustav; c) nepodléhali neúměrným požadavkům nebo poplatkům pro udělení licence; d) měli povoleno souběžně poskytovat několik služeb, je-li to technicky proveditelné.			

Čl. 16, odst. 1	Občanská energetická společenství 1. Členské státy stanoví vhodný regulační rámec pro občanská energetická společenství, který zajistí, aby: a) účast v občanském energetickém společenství byla otevřená a dobrovolná; b) členové nebo podílníci mohli z občanského energetického společenství vystoupit; v takovém případě se použije článek 12; c) členové nebo podílníci občanského energetického společenství neztratili svá práva a povinnosti zákazníků v domácnostech nebo aktivních zákazníků;	Zákon 458 / 2000 Sb. ve znění od 1.1.2024	§ 20b, § 20i	Plně transponováno.
Čl. 16, odst. 1	d) příslušný provozovatel distribuční soustavy pod podmínkou poskytnutí spravedlivé náhrady dle posouzení regulačním orgánem spolupracoval s občanskými energetickými společenstvími s cílem usnadnit přenosy elektřiny v rámci občanských energetických společenství; e) se na občanská energetická společenství vztahovaly nediskriminační, spravedlivé, přiměřené a transparentní postupy a poplatky, včetně registrace a	-	-	Netransponováno. Doporučení: Do novely Energetického zákona zapracovat povinnost provozovatelů distribučních soustav spolupracovat s občanskými energetickými společenstvími s cílem usnadnit přenosy elektřiny v rámci občanských energetických společenství, zajistit technický rozvoj a připojení do soustavy obnovitelných zdrojů energie a v případě zájmu nebo nutnosti převzít správu zdrojů a řízení toků energie v

	udělování licencí, a transparentní a nediskriminační síťové poplatky, které odrážejí náklady v souladu s čl. 18 nařízení (EU) 2019/943, čímž se zajistí, aby odpovídajícím a vyváženým způsobem přispívala ke sdílení celkových nákladů na systém.			energetickém společenství. Pro naplnění písmene e) odstavce 1 tohoto článku je nutné transponovat ustanovení Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2019/943 o vnitřním trhu s elektřinou, zejména jeho 3: Tam, kde je to vhodné, musí úrovně tarifů stanovené pro výrobce, konečné zákazníky nebo obě skupiny poskytovat lokalizační cenové signály na úrovni Unie a brát v úvahu velikost síťových ztrát, způsobené přetížení a investiční náklady na infrastrukturu.
Čl. 16, odst. 2	Členské státy mohou ve vhodném regulačním rámci stanovit, že občanská energetická společenství: a) jsou otevřena přeshraniční účastí; b) jsou oprávněna vlastnit, zřizovat, nakupovat nebo si pronajímat distribuční sítě a autonomně je spravovat za podmínek stanovených v odstavci 4 tohoto článku; c) podléhají výjimkám stanoveným v čl. 38 odst. 2.	-	-	Netransponováno. Přeshraniční účast v energetických společenstvích není vyloučena, nicméně sdílení energie je možné pouze mezi OM v rámci České republiky, reálná přeshraniční využití práv energetických společenství je vyloučeno. Doporučení: V návaznosti na implementaci novely Energetického zákona ověřit možné způsoby zapojení přesharničních ES do sdílení. Doporučení k písm. b): Energetická společenství by měla být schopna vlastnit, zřizovat a pronajímat si lokální distribuční sítě. To v současnosti podléhá získání licence. Podmínky licencí

				je nutné odstupňovat tak, aby i energetická společenství měla reálnou šanci je naplnit a užívat práv stanovených v tomto článku Směrnice.
Čl. 16, odst. 3	Členské státy zajistí, aby občanská energetická společenství: a) měla nediskriminační přístup na všechny trhy s elektřinou, a to buď přímo, nebo prostřednictvím agregace; b) měla nediskriminační a přiměřené zacházení, pokud jde o jejich činnosti, práva a povinnosti v postavení konečných zákazníků, výrobců, dodavatelů, provozovatelů distribučních soustav nebo účastníků trhu vykonávajících služby agregace; c) byla finančně odpovědná za odchylky, které v rámci elektrizační soustavy způsobí. V tomto rozsahu jsou subjekty zúčtování nebo přenesou svou odpovědnost za odchylku v souladu s článkem 4 nařízení (EU) 2019/943; d) měla ohledně samospotřeby energie stejné zacházení jako aktivní zákazníci v souladu s čl. 15 odst. 2 písm. e); e) byla oprávněna zajistit v rámci	Zákon 458 / 2000 Sb. ve znění od 1.1.2024	§ 20a, § 20b, §20i	Většina odst. 3 je transponováno v Energetickém zákonu. Ten nestanovuje pro energetická společenství jiné povinnosti nad rámec povinností dalších subjektů, jde tedy o nediskriminační přístup. Zákon však neupravuje rámec pro agregaci. Není také stanoven rámec zodpovědnosti za odchylku pro energetická společenství (v zákoně je uveden „dodavatel“). V rozporu s písm. e) odst. 3 čl. 16 není zajištěno transparentní posouzení nákladů a přínosů energetických sdílení elektřiny v energetických společenství, není proto možné správně určit, jak mají být nastaveny síťové poplatky. Doporučení: V novele Energetického zákona uložit Energetickému regulačnímu úřadu povinnost vypracovat a pravidelně aktualizovat analýzu nákladů a přínosů sdílení elektřiny v soustavách a promítnout výsledky této analýzy do nastavení tarifní

	občanského energetického společenství sdílení elektřiny, která je vyrobena výrobními bloky vlastněnými daným společenstvím, s výhradou dalších požadavků stanovených v tomto článku a při zachování práv a povinnosti členů společenství jakožto konečných zákazníků. Pro účely prvního pododstavce písm. e) nejsou v případě, že je elektřina sdílena, dotčeny příslušné síťové poplatky, sazby a odvody, a to v souladu s transparentní analýzou nákladů a přínosů. distribuovaných zdrojů energie vypracovanou příslušným vnitrostátním orgánem.			struktury a tarifů pro sdílení elektřiny v energetických společenstvích.
Čl. 59, odst. 1	Regulační orgán má tyto povinnosti: z) sledovat, jak jsou odstraňovány neodůvodněné překážky a neodůvodněná omezení týkající se spotřeby elektřiny vyrobené z vlastních zdrojů a občanských energetických společenství.	-	-	Netransponováno. Doporučení: V novele Energetického zákona uložit Energetickému regulačnímu úřadu povinnost vypracovat a pravidelně aktualizovat posouzení, jak jsou odstraňovány neodůvodněné překážky a neodůvodněná omezení týkající se spotřeby elektřiny vyrobené z vlastních zdrojů a občanských energetických společenství.